

Kontiolahden lukion suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

I Kurinpitotoimia lukio-opetuksessa koskeva lainsäädäntö

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitotoimia (lukiolaki 714/2018, 41 § 1 mom, muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Toimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. (Lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom, muutettu lailla 165/2022).

II Laissa säädetyt kurinpitotoimet ja niiden toteuttaminen sekä menettelytavat

Kontiolahden lukiossa (Lukiolaki 714/2018, 41 § 1 mom, muutettu lailla 165/2022) ja kuuleminen (Lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom, muutettu lailla 165/2022):

1. Opetusta häiritsevän opiskelijan poistaminen oppitunnilta jäljellä olevan oppitunnin ajaksi

-Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.

- Päättöksen oppituntia häiritsevän opiskelijan poistamisesta luokasta jäljellä olevan oppitunnin ajaksi tekee oppitunnin opettaja. Hänen tulee merkitä menettely tiedoksi opiskelijan Wilma-järjestelmään ja välittää tieto tapahtuneesta ryhmänohjaajalle ja rehtorille.

- Oppituntia häirinnyt ja luokasta poistettu opiskelija ohjataan keskusteluun tapahtuneesta ryhmänohjaajan ja rehtorin kanssa. Rehtori merkitsee käydyn keskustelun rehtorin puhutteluna opiskelijan Wilma-järjestelmään.

2. Opiskelijan opetukseen osallistumisen epääminen enintään kolmen työpäivän ajaksi

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.

- Päätöksen opiskelijan epäämisestä osallistumaan opetukseen enintään kolmen työpäivän ajaksi tekee rehtori kuultuaan asiassa opiskelijaa ja opettajakuntaa. Rehtori saattaa asian tiedoksi opiskelijahuollon henkilöstölle.
- Kontiolahden lukion opiskeluhuoltoryhmä käsittelee jo ennen varsinaista päätöksentekoa erotettavan opiskelijan asiaa ja sopii vastuista asian hoitamiseksi psykologin, kuraattorin ja terveydenhoitajan kesken.
- Opiskelijan epääminen opetuksesta, epäämisen kesto sekä opiskelijahuollon toimet opetuksesta epäämisen aikana tai sen jälkeen merkitään opiskelijan Wilma-järjestelmään.

- Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa **kirjallinen varoitus**.

- Kirjallisen varoituksen opiskelijalle antaa rehtori kuultuaan asiassa opiskelijaa. Kirjallinen varoitus merkitään opiskelijan Wilma-järjestelmään.

3. Opiskelijan erottaminen määräajaksi

- Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan **erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi**, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan **erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi**.

- Päätöksen opiskelijan määräajaisesta erottamisesta tekee koulutuksenjärjestäjä rehtorin esityksestä. Ennen päätöksentekoa asiassa tulee kuulla opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa.
- Oppivelvollisuuslain alainen opiskelija voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.
- Kontiolahden lukion opiskeluhuoltoryhmä käsittelee jo ennen varsinaista päätöksentekoa erotettavan opiskelijan asiaa ja sopii vastuista asian hoitamiseksi psykologin, kuraattorin ja terveydenhoitajan kesken.
- Opiskelijan erottaminen opetuksesta, erottamisen kesto sekä opiskelijahuollon toimet

opetuksesta erottamisen aikana tai sen jälkeen merkitään opiskelijan Wilma-järjestelmään.

4. Rehtorin oikeus evätä opiskelijan oikeus osallistua opetukseen opiskelijan ollessa tutkinnan alaisena epäiltynä rikoksesta

- Rehtori voi päättää pidättää opiskelijan oikeuden osallistua opetukseen tutkimuksen ajaksi, jos opiskelija on tutkinnan alaisena rikoksesta ja mikäli epäily rikoksesta tai siihen liittyvät seikat antavat perusteen evätä opiskelijan oikeus osallistua opetukseen.

III Muita kurinpitosuunnitelmaan liittyviä määräyksiä

1. Opiskelijakunnan ja opiskeluhuollon henkilöstön kuuleminen

Opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä kuullaan, heille tiedotetaan ja heidän kanssaan keskustellaan kurinpitoon liittyvästä suunnitelmasta, sen määräyksistä ja toteuttamistavoista aina lukuvuoden alkaessa lukuvuosisuunnitelmaa hyväksyttäessä sekä lukuvuoden työtä aloitettaessa.

Lukion kurinpitosuunnitelmasta ja sen toteuttamisesta sekä mahdollisista kurinpidollisista toimista keskustellaan säännöllisesti Kontiolahden lukion opiskeluhoitoryhmässä. Tarvittaessa keskusteluyhteys laajennetaan muihin terveydenhuollon ja sosiaalitoimen viranomaisiin.

2. Kurinpitomenettelyiden säädöspohja

Kurinpitoon liittyvissä menettelyissä noudatetaan sitä, mitä asiasta sanoo yleinen lainsäädäntö sekä Lukiolaki. Kurinpidollisissa menettelyissä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita ja säädöksiä kurinpidollisten toimivaltuuksien noudattamisesta.

3. Kurinpitotoimiin liittyvä arviointi ja perehdyttäminen

Kontiolahden lukiossa seurataan lukiolaisten työrauhaan, yhdenvertaiseen kohteluun kielteisesti vaikuttavaa toimintaa tahi häirintää ja kiusaamista tai muuta opiskelijan hyvinvointia estävää kohtelua. Lukuvuosikyselyssä ja avoimessa työilmapiiirissä annetaan tilaa kertoa ja arvioida kokemastaan kielteisestä kohtelusta. Mikäli signaaleja tällaisesta kohtelusta tulee esiin, on opettajakunnan ja opiskeluhuollon ryhdyttävä viipymättä toimiin asian selvittämiseksi.

4. Henkilökunnan osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

Kontiolahden lukion henkilökunta perehdytetään kurinpitoon liittyvän suunnitelman sisältöön ja toteuttamiseen vuosittain lukuvuoden aluksi pidettävissä VESO-koulutuksissa.

Tämä opetussuunnitelmaan liitetty suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä on annettu henkilökunnan tietoon. Suunnitelmaa on käsitelty yhdessä henkilökunnan kanssa. Lukuvuoden aloituksen yhteydessä suunnitelman sisältö kerrataan opettajakunnan ja opiskelijakunnan kanssa ja siitä tiedotetaan opiskelijoiden huoltajille.

5. Muut asiaan liittyvät suunnitelmat ja ohjeet

Kontiolahden lukiossa on erillinen opetussuunnitelmaan liitetty suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Suunnitelman noudattamista ja toteutumista valvotaan säännöllisesti.

Kontiolahden lukiolla on koulutuksen järjestäjän hyväksymät järjestyssäännöt, joilla edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä oppilaitosyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

6. Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille

Suunnitelmasta tiedotetaan lukuvuoden aloituksen yhteydessä opiskelijoille ja heidän huoltajilleen. Suunnitelma on myös nähtävillä koulun www-sivuilla.

7. Yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa

Lukio on jatkuvasti yhteydessä huoltajiin vanhempainiltojen sekä Wilma-järjestelmän kautta. Huoltajilla on omat huoltajatunnukset Wilma-järjestelmään.

Lukio on tarvittaessa yhteydessä viranomaistahoihin. Poliisin taholta Kontiolahden kunnan koulujen yhteistyötahona on erikseen nimetty koulupoliisi. Poliisin kanssa läheisesti toimivalla ns. Nuorten tiimillä on säännöllisen yhteistyö lukion kanssa. Yhteistyötä suunnitellaan ja seurataan säännöllisillä kokouksilla.

8. Menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Suunnitelman toteutumista seurataan ja sitä arvioidaan opettajakokouksissa, opiskelijakunnan kokouksissa sekä vuosittain toteutettavissa lukion toiminnan arviointikyselyissä. Arviointikyselyt kohdistetaan vuosittain erikseen niin opiskelijoille, huoltajille kuin opettajakunnallekin.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

IV Kiellettyjen esineiden tai aineiden haltuunotto

1. Asia koskeva lainsäädäntö

Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu henkilön tai omaisuuden vahingoittamiseen, ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Rehtorilla ja opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa teke-mällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai ai-neen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opis-kelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomi-oon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettussa haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voi-makeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

2. Oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat

Opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat sekä päällisin puolin hänen vaatteensa, sel-laisen 21 §:n 2 momentissa tarkoitettun esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaa-rantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos on ilmeistä, että opiskelijan hallussa on tällaisia esineitä tai aineita ja opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Opiskelijalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy.

Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkas-tajan lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Opiskelijan pyynnöstä tar-kastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla.

Edellä säädetystä tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin lukiolain mukaisesti poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttä-mätöntä.

Pykälässä säädetyt oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain tai sen nojalla an-nettujen säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan. Tämä koskee muun muassa lukion järjestämiä opintomatkoja ja leirikouluja.

3. Haltuun ottamisen ja tarkastamisen yleiset periaatteet

Lukiolain 26 d ja 26 e §:ssä tarkoitettut toimenpiteet opiskelijoiden tavaroiden haltuun ottamisesta on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua opiskelijan henkilö-kohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja opiskelijan tarkas-tamisessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee oppilaitoksissa suunnitella ja ohjeistaa.

Edellä 26 d §:n mukaisten voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulutuksen järjestäjälle. Opiskelijan tarkastaminen ja esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata. Haltuun ottamisesta ja tarkastamisesta on ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian.

4. Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen

Edellä lukiolaissa 26 d §:ssä tarkoitetut opiskelijalta haltuun otetut esineet ja aineet luovutetaan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle tai, jos opiskelija on täysi-ikäinen, hänelle itselleen. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos opiskelijalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan.

Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Esineiden ja aineiden luovutus tulee järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta. Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammukset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi. Opiskelijalle itselleen luovutettavat esineet ja aineet luovutetaan työpäivän päätyttyä.

Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata.

Lukion kurinpidollisia toimet, joissa puututaan opiskelijan toimintaan tai hänen hallussaan olevien esineiden haltuun ottoon, tulee perustua yleiseen lainsäädäntöön, lukiolakiin, lukion järjestyssääntöihin tai opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistamiseen.

Em. kurinpidolliset toimet, ja niihin johtaneet tapahtumat tulee kirjata. Kirjaamisessa tulee huomioida opiskelijan, hänen opettajansa tai muun tapahtumassa läsnä olleen näkemykset asiasta.

Yleisen lainsäädännön mukaiset koulussa tapahtuneet epäillyt rikosasiat tulee saattaa viipymättä poliisiviranomaisen tietoon.